

แนวทางการวางแผนและจัดการแหล่งท่องเที่ยวประเภทแพ

ในขั้นตอนนี้ เป็นการวางกรอบแนวทางและทิศทางของการท่องเที่ยวที่จะพัฒนาไปได้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพพื้นฐานทั่วไปที่ได้ทำการศึกษาไว้ในขั้นตอนแรก ดังนั้นขั้นตอนนี้ดังกล่าวจึงเป็นส่วนที่สำคัญสำหรับการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไปในทางที่เหมาะสม

จากการประเมินสภาพปัญหา รวมทั้งการศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ในขั้นต้น ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดนโยบาย อันเป็นแนวทางในการพิจารณาอย่างกว้าง ๆ และจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทแพ ส่วนหนึ่งของปัญหาเกิดขึ้นจากการพัฒนาที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวโดยส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและลักษณะกิจกรรมที่เป็นธรรมชาติแต่ดั้งเดิม หากแต่การท่องเที่ยวนั้น ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่ อีกทั้งสามารถยกระดับความสำคัญของพื้นที่ให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงนั้น จะเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือเพื่อประชาชนในพื้นที่ก็ตาม ซึ่งก็หมายรวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและปัญหามลพิษ ที่ยังคงเกิดขึ้นและมีอยู่ตลอดเวลา

ดังนั้น สิ่งที่สามารถกระทำได้ในขณะนี้ มิใช่เป็นเพียงแต่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อันสืบเนื่องมาจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการกำหนดแนวทางเพื่อที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวแพในจังหวัดกาญจนบุรี สามารถที่จะพัฒนาไปได้ในระดับที่เหมาะสม และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงควบคู่กันไป ก็คือ การตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อจะทำให้การท่องเที่ยวแพสามารถมีศักยภาพในการบริการแก่นักท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง และสิ่งที่ต้องคำนึงอีกประการหนึ่ง ก็คือ การรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติให้สามารถดำรงอยู่ เพื่อเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของแพท่องเที่ยว ในจังหวัดกาญจนบุรี ได้ตลอดไป

กิจกรรมของแพ่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเมือง เพราะแพ่องเที่ยวส่วนใหญ่ จะรวมตัวกันอยู่เป็นจำนวนมากในเขตเทศบาลเมือง หรืออาจจะกล่าวได้ว่า เป็นกิจกรรมที่ทำให้เมืองนั้นเจริญเติบโตขึ้นมาได้ (city forming) และเป็นกิจกรรมที่เมืองประกอบขึ้น เพื่อตอบสนองอุปสงค์ของตลาดในระดับที่ใหญ่กว่าท้องถิ่น โดยกิจกรรมเหล่านี้มักจะเป็นกิจกรรมที่เมืองนั้น ๆ มีความเชี่ยวชาญหรือมีความเหมาะสมเป็นพิเศษสามารถนำรายได้และผลกำไรกลับเข้ามาบำรุงให้เมืองพัฒนาขึ้น กิจกรรมเหล่านี้ เรียกว่าเป็นกิจกรรมพื้นฐานของเมือง (Basic activities) ลักษณะของการท่องเที่ยวประเภทแพ่อง ถึงแม้ว่าจะไม่มีความเด่นชัด หากจะกล่าวว่แพ่องเที่ยวนั้น เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่ทำให้พื้นที่เมืองสามารถดำรงอยู่ได้ก็ตาม แต่แพ่องเที่ยวก็สามารถก่อให้เกิดบทบาททางปฏิสัมพันธ์เชิงพื้นที่ (spatial interaction) ซึ่งหมายถึงการกำหนดบทบาทและความสำคัญในการกำหนดรูปร่าง โครงสร้างของระบบเมืองด้วยเช่นกัน

คั้งนั้นการท่องเที่ยวยแพ่องในจังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะแพ่องในบริเวณเขตเทศบาลเมือง จะเป็นส่วนที่ทำให้เกิดความสำคัญในพื้นที่ และผลที่ได้รับจากกิจกรรมที่ถือเป็นกิจกรรมพื้นฐานของเมือง จะส่งผลที่คิดต่อการพัฒนาเมืองให้เจริญขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเพื่อสนับสนุนทางการท่องเที่ยวย การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่เมืองได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งแพ่องเที่ยวยก็เป็นกิจกรรมที่ได้รับผลดังกล่าวด้วย หากแต่ผลเสียที่เกิดขึ้นก็เป็นส่วนที่เกิดจากความไม่เหมาะสมของการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ โดยจะมีผลต่อเมืองและพื้นที่ท่องเที่ยวยของเมืองด้วยเช่นกัน ลักษณะของผลกระทบนั้น อาจอยู่ในรูปแบบของปัญหาที่เป็นผลเสียหรือความขัดแย้งกับสภาพพื้นที่ในด้านอื่น ๆ เป็นต้น

จากการศึกษาสามารถสรุปสภาพปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวยแพ่องได้ คั้งนี้ คือ

1. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพ

โดยทั่วไปปัญหาดังกล่าว จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาของระบบนิเวศน์และความงามของทัศนียภาพตามธรรมชาติ ผลกระทบเหล่านั้น อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบนิเวศน์ที่ยาก

จะแก้ไขได้ติดตามมา อาทิเช่น การเกิดน้ำเสีย สิ่งปฏิกูลและสารแขวนลอยในน้ำ การสูญเสียสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในน้ำ นอกจากนี้ การพัฒนาที่มีได้คำนึงถึงผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทางด้านทัศนียภาพ ก็มีผลทำให้แหล่งท่องเที่ยวสูญเสียความงามและบรรยากาศตามธรรมชาติไปได้ ดังเช่น สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแพท่องเที่ยวที่มีรูปร่างลักษณะที่แตกต่างกันไปทั้งด้านการก่อสร้าง การใช้รูปแบบและสัดส่วนของวัสดุสิ่งก่อสร้างที่โดดเด่นแตกต่างไปจากสภาพท้องถิ่นเดิม รวมทั้งการเสนอรูปแบบของการพัฒนาที่ไม่กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ ก็จะทำให้บรรยากาศในการท่องเที่ยวสูญเสียไปได้ ผลของการสูญเสียสภาพแวดล้อมและความงามตามธรรมชาตินี้ นอกจากจะทำให้เกิดปัญหาทางด้านมลพิษ และปัญหาด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณโดยรอบแล้ว ยังมีผลทำให้แหล่งท่องเที่ยวแพ สูญเสียสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยวไปอีกด้วย

2. ปัญหาทางด้านกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวก

แพท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถให้ประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวได้หลาย ๆ รูปแบบ กิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วแต่มีผลต่อแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียและกิจกรรมแต่ละประเภท จำเป็นต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว สิ่งที่เกิดขึ้นและเป็นปัญหาทางด้านกิจกรรม มักเกิดจากการที่ไม่ได้เตรียมพื้นที่ หรือการจัดการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในแง่ของการวางแผน ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดการพื้นที่กิจกรรม การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลทำให้เกิดข้อขัดแย้งกันระหว่างกิจกรรมแบบสงบและกิจกรรมแบบสนุกสนาน เช่น การเพิ่มจำนวนของแพเรคในพื้นที่ย่านท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ หรือแม้แต่การไม่กระจายตัวของพื้นที่กิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้เกิดความแออัดเกิดปัญหาในเรื่องของการจอดแพ กีดขวางทางสัญจรทางน้ำ การรวมตัวของมลพิษในแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งปัญหาในเรื่องของความคลาคลั่น หรือไม่เพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ขาดแหล่งรองรับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และในระหว่างการประกอบกิจกรรม ปัญหาทางด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยก็ยังคงปัญหาที่ไม่สามารถให้ความดูแลได้อย่างทั่วถึง

ปัญหาทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม และทัศนียภาพ หรือปัญหาทางด้านกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งจะพบได้กับแหล่งท่องเที่ยวประเภทแพทุกแห่ง ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละแห่ง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การศึกษาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนา ซึ่งจะต้องมีการวางแผนเพื่อแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ขัดแย้งกับกิจกรรมหลัก และเมื่อทำการพัฒนาไปแล้วยังสามารถรักษาความงามตามธรรมชาติที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเอาไว้ได้ อีกทั้งยังสามารถรักษาความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพื้นที่ได้ตลอดไป

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของการวางแผนและจัดการแหล่งท่องเที่ยวประเภทแพ ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้การท่องเที่ยวประเภทแพ ได้มีส่วนในการพัฒนาทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่โดยรวม
- 2) เพื่อให้การท่องเที่ยวได้มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรที่มีอยู่ และสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างถาวรและยั่งยืน
- 3) เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรี

2. เป้าหมายหลักของการศึกษา มุ่งเน้นที่จะทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่แพท่องเที่ยวในระดับที่เหมาะสม แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวแพ เช่น ปัญหามลพิษ ปัญหาด้านความปลอดภัย และอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาและดำเนินโครงการ

แนวทางการวางแผนและจัดการแหล่งท่องเที่ยวประเภทแพ

การศึกษาเกี่ยวกับแพท่องเที่ยว จำเป็นต้องทราบถึง สภาพปัจจุบันของการท่องเที่ยวแพ ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานความเข้าใจในเบื้องต้นสำหรับการวางแผน ขั้นตอนในการศึกษาอาจมุ่งเน้นใน ส่วนของการศึกษาผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้ใช้ อีกทั้งการกำหนดเกณฑ์ มาตรฐาน และขั้นตอนการวางแผนแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนา ได้ อย่างเหมาะสม ซึ่งเมื่อมีการวางแผนพื้นที่ไปแล้ว จะต้องมีแนวทางที่จะช่วยลดความขัดแย้ง ใน พื้นที่ได้ ขั้นตอนดังกล่าวพิจารณาได้จาก

1. การกำหนดมาตรฐานของแพท่องเที่ยว

มาตรฐานของแพท่องเที่ยว จะครอบคลุมในส่วนของรายละเอียดของสิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การกำหนดมาตรฐานดังกล่าว ขึ้นอยู่กับประเภทของแพ ดังนี้

1.1 รูปแบบและการวางผังเรือนแพ

1.1.1 แพประจำที่

แพประจำที่เกิดจากการจัดกลุ่มของเรือนแพมารวมกัน โดยแต่ละ แพจะมีการใช้งานแต่ละอย่าง เช่น แพนอน แพส่วนกลางสำหรับเล่นรอบกองไฟ หรือรวมกลุ่มคนขึ้น ลงเรือน้ำเที่ยว แพร้านอาหาร แพสำหรับว่ายน้ำ แพสุขา แพห้องครัว แพตกปลา เป็นต้น

การจัดกลุ่มกลุ่มวางแพควรคำนึงถึงเรื่องระยะห่าง ซึ่งจะมีผลถึง ความรู้สึกที่ได้จากความเปิดโล่งของพื้นที่ และความเป็นสัดส่วนของเรือนแพที่ต้องการความเป็น ส่วนตัว เช่น แพนอน โดยระยะห่างที่จะทำให้รู้สึกถึงความเป็นสัดส่วนที่ดีและไม่แออัด ได้แก่ 1.5 เท่าของความสูงของเรือนแพขึ้นไป เพื่อความเป็นส่วนตัวของผู้ที่อยู่ในเรือนแพ และทางเดินเชื่อม ต่อของแพ ควรจะมีการเปลี่ยนมุมที่หักเหและสร้างความสนใจแก่การสัญจร การจัดวางผังควร คำนึงถึง เรือนแพที่เป็นสาธารณะและเรือนแพส่วนตัว เพื่อให้ความรู้สึกพักผ่อนต่อผู้มาพักให้มากที่สุด

บรรยากาศการจัดผังและรูปแบบของ เรือนแพอาจมีได้หลายระดับ ตั้งแต่ระดับทั่วไป แพที่เน้นธรรมชาติ หรือแพที่อาศัยการตกแต่งที่หรูหรา เพื่อการเสริมให้บรรยากาศโดยรวมมีความลึกซึ้งขึ้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นแพในระดับใดก็ตาม ควรจะคำนึงถึงภาพที่ปรากฏจากด้านแหล่งน้ำ ให้มีความสวยงามเป็นระเบียบ ไม่ก่อให้เกิดทัศนอุจาดกับเรือนแพที่สัญจรอยู่ในแหล่งน้ำ รวมไปถึงการวางป้ายชื่อ ป้ายโฆษณาต่าง ๆ ควรมีรูปแบบที่เป็นระเบียบ ไม่ระเกะระกะและมีสีสรรที่ไม่สะดุดตาจนเกินไป

1.1.2 แพล่อง

การจัดเรือนแพควรมีทั้งส่วนเปิดโล่งและส่วนที่มีหลังคาคลุมอยู่ในเรือนเดียวกัน เพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ บนเรือนแพได้อย่างต่อเนื่อง เช่น ห้องน้ำ-สุขา ส่วนปรุงอาหาร และส่วนประกอบทางด้านกิจกรรมอื่น ๆ

การจัดวางผังแพล่องมีรูปแบบเดียวกัน คือ เป็นแบบยาวต่อเนื่องกันไป เพราะจะต้องมีเรือลากจูงทางด้านหน้า ควรต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้บริการ ก่อนเป็นอันดับแรก ควรมีราวขอบแพเพื่อป้องกันตามสมควร

ขนาดพื้นที่ใช้สอยของเรือนแพ ขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่กิจกรรม และระยะเว้นห่างที่ต้องการ สำหรับพื้นที่ที่มีการสัญจรผ่านไปมาจะต้องเพิ่มพื้นที่การสัญจรด้วย เช่น แพนอน จะมีขนาดพื้นที่ใช้สอยสำหรับนอน เท่ากับ 4.2 ตารางเมตร ต่อ 1 คน สำหรับแพส่วนกลางขนาดจะขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาใช้งาน หรือจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้สูงสุด และกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นกับแพส่วนกลางนั้น ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสำนักงานเจ้าท่า ซึ่งได้กำหนดเอาไว้ (ภาคผนวก ก)

ลักษณะการจัดวางห้องบนเรือนแพ การจัดพื้นที่บนเรือนแพแต่ละหลัง อาจทำได้ดังนี้

- การจัดเรือนแพ สามารถจัดให้มีห้องอยู่สองฝั่งตรงกลางเปิดโล่งหรือจัดให้ส่วนที่เป็นห้องอยู่ทางด้านหนึ่งของแพ ส่วนด้านหน้าห้องเป็นทางเดิน ลักษณะของแพเช่นนี้ เหมาะกับการใช้งานเฉพาะอย่าง เช่น แพนอน หรือแพห้องน้ำ-สุขา สำหรับแพประจำที่ซึ่งมีความสะดวกทางด้านการจัดวาง สามารถนำมาเรียงต่อ ๆ กัน โดยใช้ที่ว่างส่วนกลางเป็นทางเดิน

- การจัดวางห้องเพื่อให้เกิดที่โล่งบนเรือนแพ เพื่อการใช้งานต่าง ๆ เหมาะกับการจัดแพนอนสำหรับกลุ่มบุคคลเฉพาะกลุ่ม สามารถใช้พื้นที่ที่เกิดขึ้นเพื่อกิจกรรมของกลุ่มได้ และเหมาะกับแพล่องที่ต้องมีกิจกรรมหลาย ๆ ประเภท ครอบอยู่บนตัวแพหลังเดียว จึงควรให้มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ พร้อม เช่น ห้องน้ำ-สุขา และส่วนเตรียมอาหาร เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ส่วนของห้องน้ำ สุขา และส่วนที่เตรียมอาหาร ควรแยกกิจกรรมให้ออกจากส่วนหน้าของแพ และบริเวณส่วนเปิดโล่งรอบแพ ควรจะมีราวกัน หรืออาจจัดเป็นที่นั่งความสูงประมาณ 70-90 ซม. เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้มาใช้บริการ

ห้องน้ำและสุขาในเรือนแพ อาจจัดให้มีประจำอยู่ในแพทุกหลังก็ได้ ในกรณีที่แพนั้นแยกส่วนในการใช้งานของนักท่องเที่ยวที่ต่างกลุ่มกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งแพประเภทลากจูง สำหรับแพประจำที่อาจทำเป็นแบบห้องน้ำหรือสุขาไว้เป็นส่วนรวมแยกออกไป ขนาดของสุขา 1 หน่วย อย่างน้อยควรมีขนาดเท่ากับ 1.0 x 1.5 ตารางเมตร พื้นควรเป็นฉนวนหยาบ มีการระบายอากาศที่ดี เช่น ควรมีช่องลมหรือหน้าต่าง มีแสงสว่างส่องถึงภายใน เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของผู้ใช้

2. รูปแบบของแพท่องเที่ยว

จากข้อมูลพื้นฐานในเบื้องต้น ถึงประเภทของแพท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แพประจำที่ ซึ่งหมายรวมถึง แพพัก แพอาหาร แพตกปลาและแพประเภทอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน คือ ไม่มีการเคลื่อนที่ไปที่อื่น ๆ และแพลากจูงหรือแพล่อง

ซึ่งก็หมายถึง แพทย์มีการลาจูงโดยเรียวยนต์ สามารถเคลื่อนที่ไปตามลำน้ำและสามารถประกอบกิจกรรมต่าง ๆ นอกเหนือไปจากกิจกรรมบนบกที่มีอยู่ และยังมีแพลาจูงอีกประเภทหนึ่ง คือ แพคิสโก้หรือแพเรค ซึ่งเป็นการดัดแปลงแพล่อง เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทางด้านความบันเทิง ระหว่างการท่องเที่ยวอีกด้วย

ในส่วนรูปแบบและรายละเอียดของแพท่องเที่ยวแต่ละประเภท สามารถแบ่งออกตามลักษณะและประเภทของแพได้ ดังนี้

2.1 แพประจำที่

รูปแบบของแพประจำที่ ส่วนใหญ่แล้วเป็นการตอบสนองกิจกรรมในลักษณะของการพักผ่อนแบบสงบ หรือ Passive Recreation ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การพักผ่อนในแพพัก การรับประทานอาหาร และอื่น ๆ โดยเฉพาะการใช้แพประจำที่ ในรูปแบบของแพพักนั้น เป็นกิจกรรมที่นิยมอย่างมาก ปัจจุบันมีการให้บริการในระดับของสถานที่พักตากอากาศหรือรีสอร์ท และมีบริการอื่น ๆ ควบคู่กันไป แพประจำที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่อยู่บนแผ่นดินและที่พักที่อยู่บนผืนน้ำ โดยมีลักษณะการวางผังค่อนข้างกระจุกตัวและเกาะกลุ่มกัน มีการเชื่อมต่อกันระหว่างแพ ทำให้ขาดความเป็นส่วนตัวในแต่ละแพพัก บางครั้งมีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นส่วนกลางหรือร่วมกัน

แนวความคิดในการพัฒนาแพประจำที่ ทางด้านข้อจำกัดของแพท่องเที่ยวประเภทแพพักนั้น ดังที่ทราบกันแล้วว่า แพพักจำเป็นต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมหรือวิวทิวทัศน์ อันเป็นองค์ประกอบสำคัญทางการท่องเที่ยวของแพดังกล่าว ดังนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในส่วนนี้ อาจหมายถึง ความจำเป็นทางด้านที่ตั้ง ซึ่งจะต้องเป็นสถานที่ที่มีความสงบเงียบ มีทิวทัศน์สวยงาม สามารถเข้าถึงได้สะดวก เป็นต้น

2.2 แพลลาจูงหรือแพล่อง

แพลลาจูงหรือแพล่อง มีลักษณะของกิจกรรมที่มุ่งเน้นกิจกรรมในรูปแบบของการพักผ่อนแบบกระฉับกระเฉง หรือ Active Recreation ซึ่งกิจกรรมที่สำคัญ คือ การล่องแพชมทิวทัศน์ การประกอบกิจกรรมการเล่นระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว อีกทั้งสามารถเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้อีกด้วย

แนวความคิดในการพัฒนาแพลลาจูงหรือแพล่อง มีข้อจำกัดอยู่ว่าแพดังกล่าวไม่มุ่งเน้นความสำคัญทางสภาพแวดล้อมและวิวทิวทัศน์เหมือนกับแพประจำที่ หากแต่แพล่องจะเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีระยะทางการเดินทางที่ไม่มากหรือไกลจนเกินไป เพราะเนื่องจากแพล่องจะมีระยะเวลาในการท่องเที่ยวที่สั้นและรวดเร็วกว่าแพประจำที่และไม่มีการพักแรมในส่วนนี้ ทำให้การดึงดูดนักท่องเที่ยวมุ่งเน้นไปในส่วนของการพัฒนาการบริการ ให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับการบริการในระยะเวลาอันสั้น เช่น การล่องแพออกไปในระยะทางที่ไม่ไกลจากท่าปล่อยแพ หรือการประกอบกิจกรรมหลาย ๆ อย่างระหว่างการท่องเที่ยว เช่น การรับประทานอาหาร การเล่นต่าง ๆ รวมไปถึงการเดินป่าและคิสโก้แบคแพ เป็นต้น

3. ระดับของการพัฒนา

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทแพ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกได้ในแต่ละพื้นที่ กล่าวคือ แพท่องเที่ยวบริเวณเทศบาลเมืองกาญจนบุรี เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะของการแวะเข้าเยี่ยมชม แบบไปเช้า-เย็นกลับ มีการประกอบกิจกรรมในระยะเวลาที่จำกัด ซึ่งได้แก่ การรับประทานอาหาร หรือการล่องแพคิสโก้ ส่วนศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแพ บริเวณอุทยานแห่งชาติไทรโยค และอ่างเก็บน้ำทั้งสองแห่ง คือ เขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนเขาแหลม เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะของการพักผ่อนในลักษณะของธรรมชาติ ซึ่งจะมีการท่องเที่ยวแบบเช้าไป-เย็นกลับในสัดส่วนที่น้อยกว่าแพบริเวณเทศบาลเมืองฯ ทำให้แพท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับระยะทางและเวลาในการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของแพท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่แล้ว สามารถแบ่งระดับการพัฒนาได้ ดังนี้

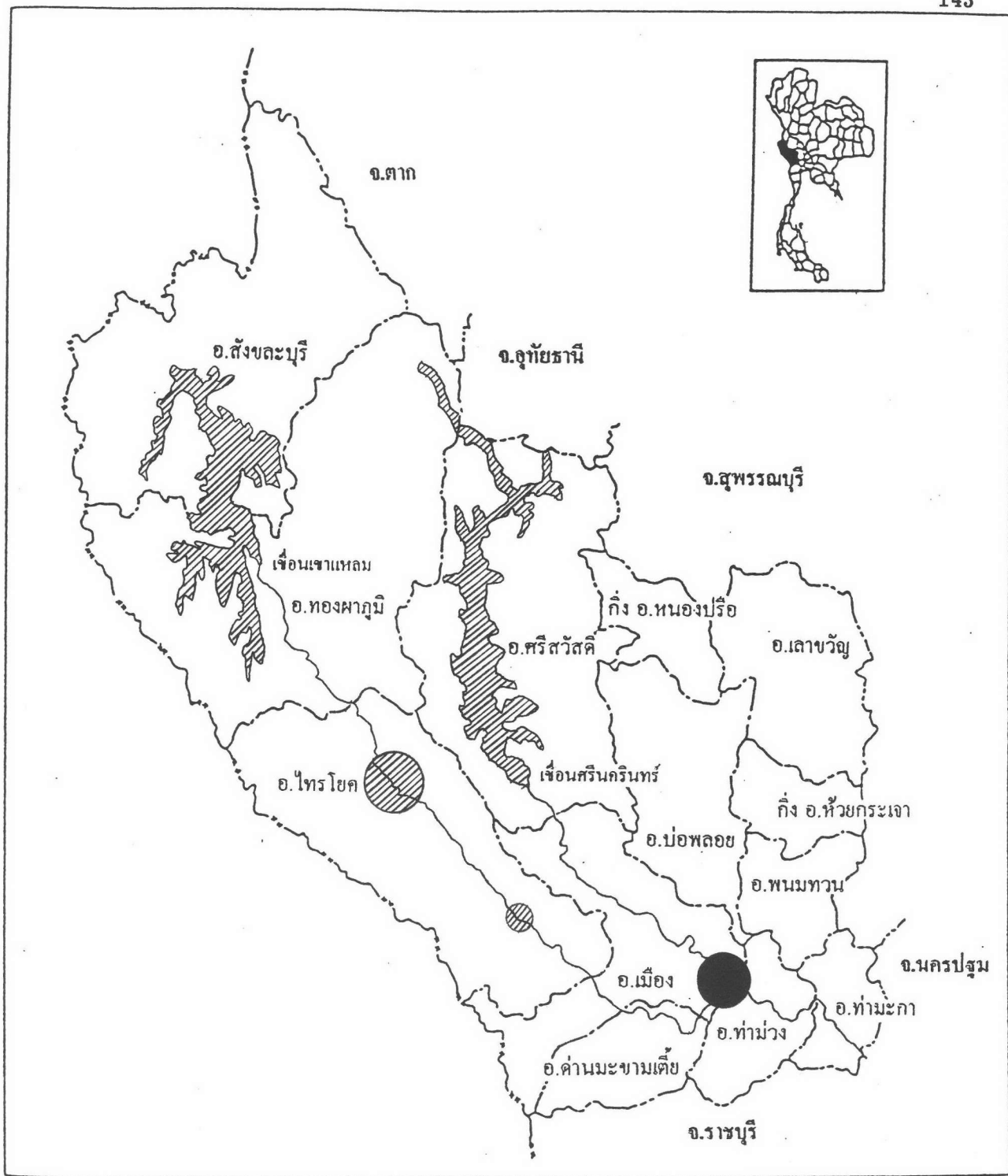
3.1 การพัฒนาในระดับก้าวหน้า

ลักษณะของการพัฒนาแบบก้าวหน้า เป็นการวางแผนที่มุ่งเน้นการพัฒนา รูปแบบของสถานที่พักผ่อน สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการนักท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ ซึ่งจุดประสงค์ของการพัฒนาดังกล่าวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาพักผ่อน และใช้เวลาในการท่องเที่ยวยาวนานขึ้น

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนา ได้แก่ ตำแหน่งที่ตั้งของแพท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาในระดับก้าวหน้า นั้น จะต้องอยู่ไม่ห่างไกลจากตัวเมืองมากนัก สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบถ้วน บริเวณที่เหมาะสมกับลักษณะการพัฒนาประเภทนี้ ได้แก่ แพท่องเที่ยวบริเวณหน้าเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

สารูปของการท่องเที่ยวแพในกลุ่มนี้ มีความเด่นชัดในส่วนของความได้เปรียบทางด้านที่ตั้งของแพ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากชุมชนเมืองมากนัก อีกทั้งตลาดของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งสนใจแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณดังกล่าว ดังนั้น การพัฒนามีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของการแะชม ซึ่งใช้เวลาไม่มาก การปรับปรุงส่วนใหญ่ จะเป็นส่วนของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

แนวความคิดของการพัฒนาแพท่องเที่ยวในส่วนนี้ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวของจังหวัด และถือว่าเป็นตัวแทนทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด ซึ่งใช้ระยะเวลาพักผ่อนในระยะสั้น ทางด้านกิจกรรมที่มีอยู่เดิมสามารถที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาได้อย่างเพียงพอ หากแต่กิจกรรมที่มีอยู่ในบริเวณนี้เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการตอบสนองในการบริการนักท่องเที่ยวเป็นหลัก ก่อให้เกิดความไม่เป็นระเบียบ

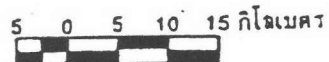

แสดง รูปแบบและระดับการพัฒนาของแพท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่

แผนที่ 5.1

สัญลักษณ์

- พื้นที่การพัฒนาในระดับก้าวหน้า
- พื้นที่การพัฒนาในเชิงอนุรักษ์

และความขัดแย้งในพื้นที่ ดังนั้น กิจกรรมจึงควรที่จะเน้นการดำเนินการทางด้านการจัดระเบียบของบริเวณ ควบคุมมาตรฐานของแพท่องเที่ยวให้เกิดความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งมาตรการที่ควบคุมไปในส่วนของสิ่งแวดล้อม และการจัดการที่เป็นระบบ เพราะแพท่องเที่ยวบริเวณนี้มีสภาพของการพัฒนาอย่างเต็มที่ และกำลังอยู่ในขั้นของการเสื่อมถอย สิ่งที่ทำได้ก็คือ การพัฒนาทางด้านการจัดการ เพื่อแก้ไขสภาพปัญหาที่มีอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อคงสภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถคงอยู่ต่อไปได้

ขั้นตอนการวางแผนในส่วนของแพท่องเที่ยวบริเวณดังกล่าว ขึ้นอยู่กับหลักการและเหตุผลที่ว่า การท่องเที่ยวแพในบริเวณนี้ เป็นการท่องเที่ยวที่จะยังคงความสำคัญแก่พื้นที่ เพราะเหตุว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวแพเป็นกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี อีกทั้งกิจกรรมดังกล่าว ยังเป็นส่วนหนึ่งของผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของพื้นที่ ฉะนั้น การวางแผนเพื่อพัฒนา จะต้องมีความเหมาะสมทางด้านการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างคุ้มค่าที่สุดควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและแนวทางแก้ไข

ดังนั้น วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวแพ บริเวณเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จะต้องเป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ทางด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้ง ในส่วนของการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบการท่องเที่ยวแพ

ขั้นตอนการวางแผนในส่วนของแพท่องเที่ยวดังกล่าว สามารถกำหนดได้ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 การกำหนดพื้นที่และขอบเขตของกิจกรรม

- การกำหนดพื้นที่ สำหรับแพ่องเที่ยวบริเวณหน้าเทศบาลเมืองฯ จะต้องมีการกำหนดบริเวณพื้นที่ให้เหมาะสมกับสภาพของเมืองในปัจจุบัน เพราะเนื่องจากแพ่องเที่ยวในบริเวณนี้ มีความพร้อมทางด้านความเป็นศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวอยู่ก่อนแล้ว

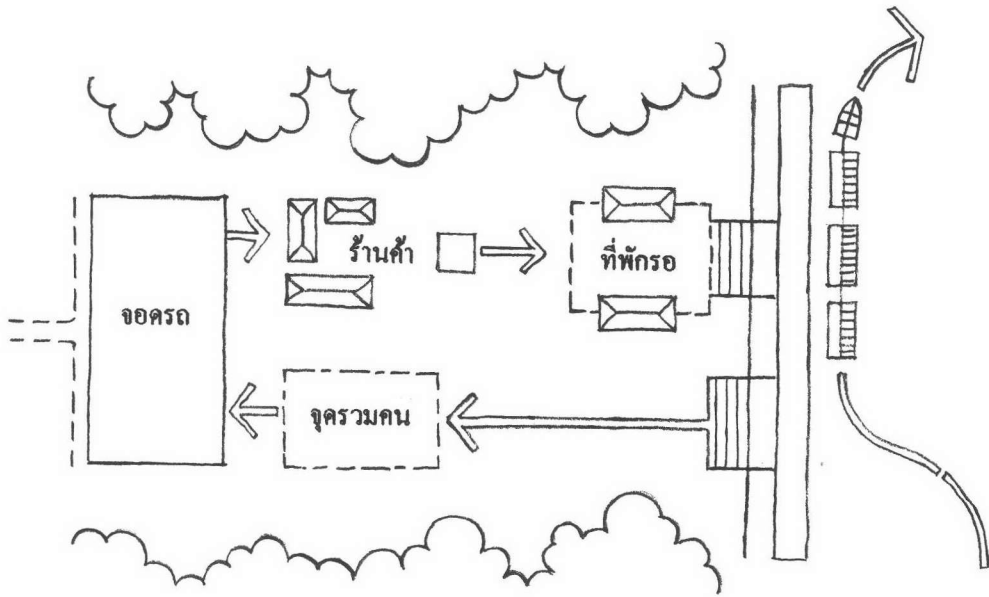
การกำหนดพื้นที่ที่ตั้งของแพ่องเที่ยว มักจะอยู่ในรูปของการจัดระเบียบในการจัดแพ่องเที่ยว เพื่อให้เกิดพื้นที่เปิดโล่งสำหรับเมืองมากยิ่งขึ้น อีกทั้งปัจจุบันมีการจัดแพ่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในบริเวณที่เป็นจุดมุดมืองที่สำคัญ อันได้แก่ ริมฝั่งแม่น้ำบริเวณหน้าเทศบาล ซึ่งเป็นที่บรรจบของแม่น้ำทั้ง 3 สาย คือ แม่น้ำแควน้อย แม่น้ำแควใหญ่ และแม่น้ำแม่กลอง

ผลเสียที่เกิดขึ้นในพื้นที่ อาจทำให้ภูมิทัศน์ของเมืองบางส่วนสูญเสียมุมมองที่ดีไป อีกทั้งการรวมตัวของแพ่องเที่ยว ยังนำไปสู่ความสับสนในการใช้พื้นที่ในบริเวณนั้น เกิดความแออัดและไม่เป็นระเบียบ ซึ่งการกำหนดพื้นที่อาจจะมีผลต่อการจำกัดพื้นที่ในบางส่วน สำหรับควบคุมสภาพแวดล้อมของเมืองไว้ได้อีกด้วย

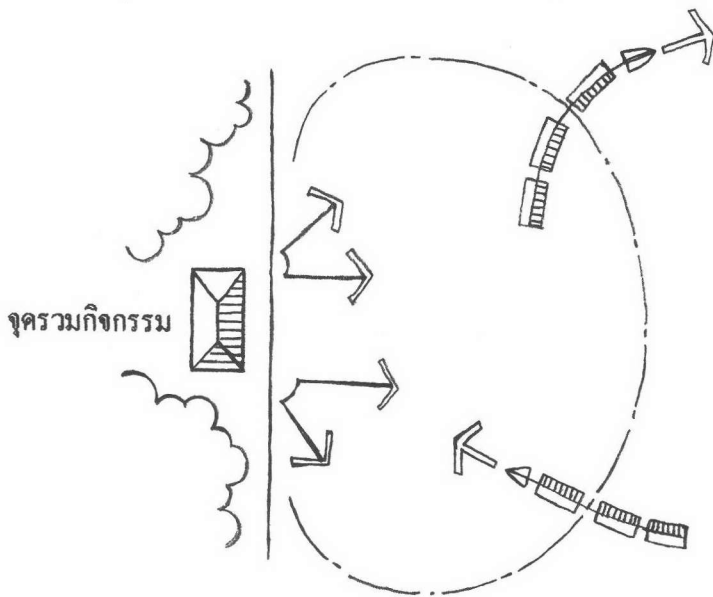
- ขอบเขตของกิจกรรม กิจกรรมของแพ่องเที่ยวในบริเวณนี้เป็นกิจกรรมการส่องแพเสียหายส่วนใหญ่ สิ่งที่สามารถกระทำได้ คือ การควบคุมกิจกรรมที่เกิดขึ้น เช่น กำหนดเส้นทางและขอบเขตของการส่องแพ การควบคุมกิจกรรมระหว่างการท่องเที่ยวในแต่ละบริเวณ เป็นต้น การกำหนดขอบเขตของกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้มีการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมและมีมาตรฐาน ซึ่งจะมีผลต่อทางด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในแหล่งท่องเที่ยว

3.1.2 การกำหนดแผนและการปรับปรุง

เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ของแพ่องเที่ยว ในจังหวัดกาญจนบุรี และรักษาบรรยากาศทางการท่องเที่ยว ควรที่จะมีการกำหนดขอบเขตของกิจกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงถึงขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

จุดรวมกิจกรรม อาจมีการดัดแปลงให้เหมาะสม
กับสภาพพื้นที่และประโยชน์ใช้สอย

การกำหนดพื้นที่กิจกรรม จะมีขีดจำกัดในการใช้บริเวณ เพื่อมิให้
แต่ละกิจกรรมรบกวนกันโดยการควบคุมแพะ ระยะห่างและปริมาณ
แพลงและความสามารถในการรองรับของพื้นที่

- บริเวณริมแม่น้ำแควใหญ่ฝั่งซ้ายตลอดแนว จนถึงจุดบรรจบของแม่น้ำทั้ง 3 สาย และฝั่งซ้ายของแม่น้ำแม่กลอง (โซน A) สงวนไว้เพื่อเป็นที่ชมทัศนียภาพ และเป็นที่นั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยว โดยจะปรับปรุงบริเวณดังกล่าวให้เป็นพื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการของเมือง ให้เป็นลักษณะของลานโล่งที่เป็นมุมเปิดออกสู่แม่น้ำ การปรับปรุงบริเวณดังกล่าวควรมีการปรับระดับของพื้นถนนและระดับของความสูงของตลิ่งให้เหมาะสม โดยอาจใช้วัสดุที่แข็งแรงสามารถทนต่อการกัดเซาะได้เป็นอย่างดี และต้องมีความลาดชันลงไปในระดับที่เหมาะสม เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่มาขึ้นลงแพบริเวณนี้

สำหรับบริเวณที่กำหนดให้เป็นจุดขึ้นลง รับส่งผู้โดยสารและนักท่องเที่ยว นั้น จะต้องมีการปรับระดับความลาดชันให้เหมาะสม อีกทั้งความกว้างของบันไดจะต้องกว้างพอสมควร ส่วนความสูงของแต่ละขั้นจะต้องไม่มากจนเกินไป ในระดับของการก้าวขึ้นและลงได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย อีกทั้งพื้นที่ดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ลานจอดรถของนักท่องเที่ยว จุดติดต่อและประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว หน่วยรักษาการควบคุมความปลอดภัย รวมทั้งกำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อการควบคุมและการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและมลพิษของเมืองและแหล่งน้ำ

- พื้นที่ริมน้ำฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลองและลำน้ำแควใหญ่ ในบริเวณเกาะลิ้นช้างบางส่วน (โซน B) ซึ่งจะมีโครงการพัฒนาขึ้นเป็นพื้นที่สีเขียวของเมืองในอนาคต การกำหนดพื้นที่ในบริเวณนี้ สามารถกำหนดพื้นที่ให้สามารถรองรับแพท่องเที่ยวได้ในกรณีที่แพท่องเที่ยวเหล่านั้น มีสภาพที่กลมกลืนกับภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมโดยรอบ ซึ่งจะต้องมีการจัดระเบียบและควบคุมปริมาณแพให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและได้ระดับมาตรฐาน

กิจกรรมแพในบริเวณนี้ ควรเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยกิจกรรมแพท่องเที่ยวในสวนนี้ ควรเป็นกิจกรรมแบบสงบ หรือ Passive Recreation ในรูปแบบของแพประจำที่ เช่น แพพัก แพอาหาร หรือแพชมทิวทัศน์ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะต้องไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับพื้นที่โดยรวม

โซน B พื้นที่ผ่อนปรนภายใต้การควบคุม

การกำหนดพื้นที่

- ไรพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งของแพท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ทั้งในด้านของรูปแบบ ความกลมกลืน และการรักษาสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตของกิจกรรม

- ควบคุมจำนวน ความหนาแน่นของแพท่องเที่ยว
- เน้นกิจกรรมที่เป็นลักษณะแพประจำที่ เช่น การรับประทานอาหารหรือชมทิวทัศน์ หรือกิจกรรมประเภทการพักผ่อนแบบสงบ (Passive Recreation)

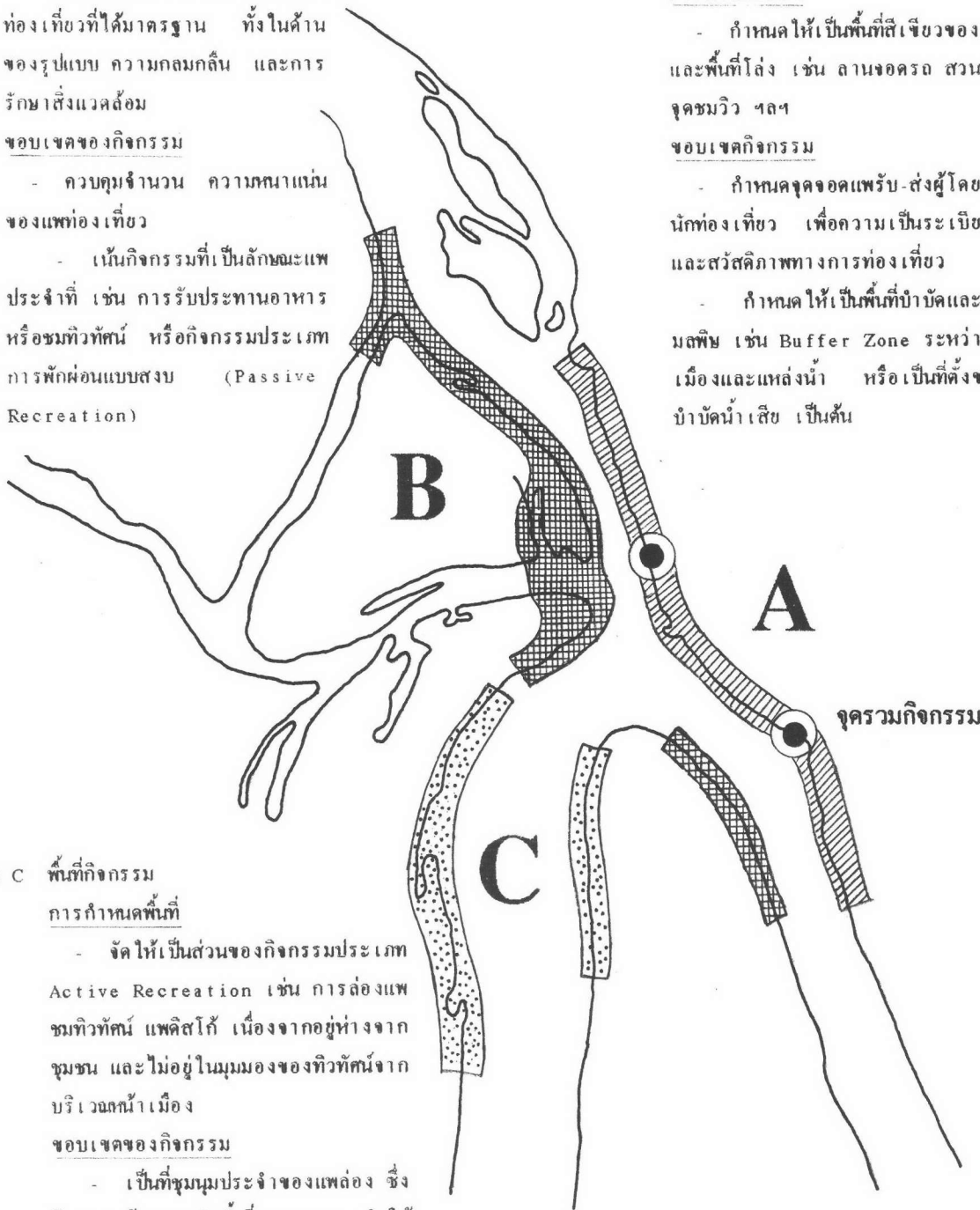
โซน A พื้นที่สงวนเพื่อสิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์เมือง

การกำหนดพื้นที่

- กำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียวของเมือง และพื้นที่โล่ง เช่น ลานจอดรถ สวนหย่อม จุดชมวิว ฯลฯ

ขอบเขตกิจกรรม

- กำหนดจุดจอดแพรับ-ส่งผู้โดยสาร/ นักท่องเที่ยว เพื่อความเป็นระเบียบและสวัสดิภาพทางการท่องเที่ยว
- กำหนดให้เป็นพื้นที่บำบัดและควบคุมมลพิษ เช่น Buffer Zone ระหว่างเขตเมืองและแหล่งน้ำ หรือเป็นที่ตั้งของบ่อบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

โซน C พื้นที่กิจกรรม

การกำหนดพื้นที่

- จัดให้เป็นส่วนของกิจกรรมประเภท Active Recreation เช่น การล่องแพชมทิวทัศน์ แพลสโต้๊ก เนื่องจากอยู่ห่างจากชุมชน และไม่อยู่ในมุมมองของทิวทัศน์จากบริเวณหน้าเมือง

ขอบเขตของกิจกรรม

- เป็นที่ชุมนุมประจำของแพล่อง ซึ่งมีความกว้างของลำน้ำที่เหมาะสม ทำให้มีพื้นที่ในการจอดแพได้
- ตั้งอยู่ในเส้นทางของการล่องแพในพื้นที่ เพราะการล่องแพจะจำกัดอยู่แค่เพียงแม่น้ำแควน้อยเท่านั้น อีกทั้งมีระยะที่ไม่ไกลจากที่จอดแพเดิม

แผนผัง 5.1 การกำหนดเขตกิจกรรมแพท่องเที่ยว บริเวณเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

- พื้นที่สองฝั่งของลำน้ำแควน้อย (โซน C) ควรที่จะมีการพัฒนากิจกรรมของแหล่งบริเวณหน้าเมือง เนื่องจากมีพื้นที่ที่เหมาะสม กล่าวคือ เป็นบริเวณที่อยู่ในเส้นทางของแหล่งบริเวณนี้ สามารถเป็นจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดของแพที่ เหมาะสม ซึ่งจะ ไม่ก่อให้เกิดการกระจุกกระจายของแหล่งไปบริเวณอื่น อีกทั้งเป็นบริเวณที่ห่างไกลจากแหล่งชุมชนพอสมควร ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวในส่วนนี้สามารถพัฒนาในลักษณะของการพักผ่อนแบบ กระฉับกระเฉง หรือ Active Recreation ได้ เช่น การใช้แพท่องเที่ยวตามลำน้ำแควน้อย หรือจะเป็นการเล่นที่สนุกสนาน ซึ่งรวมไปถึงกิจกรรมประเภทแพคิสโก้ เป็นต้น

ความได้เปรียบในส่วนของพื้นที่นี้ สามารถตอบสนองกิจกรรมได้หลาย ๆ ประเภท และเนื่องจากมีช่วงความกว้างของลำน้ำที่กว้างกว่าส่วนอื่น ๆ ทำให้สามารถจอดแพท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี อีกทั้งในอนาคตบริเวณนี้จะมีความพร้อมทางด้าน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก อันเนื่องมาจากโครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำบริเวณหน้าเมือง จะช่วยสนับสนุนให้มีการเข้าถึงที่ดียิ่งขึ้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึง ในส่วนของการพัฒนาบริเวณนี้ซึ่งอาจเป็นพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาแพท่องเที่ยวในอนาคต และอาจจะเกิดผลเสียขึ้นตามมา เช่นเดียวกับพื้นที่อื่น ๆ ที่มีการพัฒนาเกิดขึ้น ดังนั้น การกำหนดรูปแบบและลักษณะของกิจกรรมก็ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพื้นที่นี้ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ทางด้านรูปแบบและกิจกรรมนั้น ให้มีการควบคุมจำนวนแพท่องเที่ยว รวมทั้งการควบคุมมาตรฐานของแพท่องเที่ยว และการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์โดยรอบให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ในอนาคต

3.2 การพัฒนาในเชิงอนุรักษ์

การพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่การท่องเที่ยวประเภทแพ ก็คือ การจัดสถานที่ท่องเที่ยวให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ และเนื่องจากข้อจำกัดในแง่ของการดำเนินการ ซึ่งลงทุนโดยเอกชนที่มีเจ้าของแยกเป็นราย ๆ ไป จึงทำให้การกำหนดรูปแบบและการควบคุมเป็นไปได้ยาก การพัฒนาแพท่องเที่ยวประเภทนี้ จึงต้องการข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ สำหรับผู้ที่ต้องการเข้าลงทุนจะต้องยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อป้องกันผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของการท่องเที่ยว

สารูปของแพท่องเที่ยวในส่วนนี้ เป็นการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ แพท่องเที่ยวตามอ่างเก็บน้ำและตามลำน้ำที่ห่างไกลจากชุมชน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวในประเทศ ดังนั้นแนวทางในการวางแผนการท่องเที่ยวแพในส่วนนี้ จึงเป็นประเภทของนันทนาการ (Recreation) และมีการพักผ่อนในบางแห่ง การปรับปรุงจึงควรเน้นสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว

แนวความคิดของการพัฒนา สำหรับแพท่องเที่ยวในเขตที่เป็นเขตนุรักษ์นั้น สืบเนื่องมาจากข้อจำกัดของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ไม่สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันกระแสของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเพื่อรองรับการเติบโตที่มีขึ้น สิ่งที่สามารถทำได้ ก็คือ การกำหนดขอบเขตของกิจกรรมในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และไม่ก่อให้เกิดการรบกวนแก่กัน เช่น บริเวณที่รองรับนักท่องเที่ยว บริเวณธรรมชาติ บริเวณที่พักแรม และบริเวณหน่วยงานในพื้นที่ ฯลฯ รวมไปถึงการควบคุมและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมเดิมเอาไว้ เพราะการดูแลรักษาพื้นที่ให้คงอยู่ในสภาพที่ดี จะทำได้ดีและมีประสิทธิภาพกว่าการจัดการแก้ไขพื้นที่ที่เสียไปแล้วให้กลับคืนสู่สภาพเดิม

การวางแผนในส่วนดังกล่าว มีขั้นตอนในการดำเนินการที่มุ่งเน้นทางด้านการอนุรักษ์ โดยมีหลักการและเหตุผลที่ตอบสนองความสมดุลระบบนิเวศน์ของพื้นที่ และความสมบูรณ์ของธรรมชาติ จะเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว สำหรับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวนั้น ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก เพราะจะต้องทำการสงวนสภาพดั้งเดิมของพื้นที่เอาไว้ การกำหนดแนวทางในการวางแผนจึงมุ่งที่จะจัดการกับสภาพปัญหาและป้องกันในส่วนของผลกระทบที่เกิดขึ้น มากกว่าที่จะกำหนดการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ เพื่อการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว

วัตถุประสงค์ของการวางแผนพื้นที่ท่องเที่ยวแพ ซึ่งบริเวณที่กำหนดให้มีการวางแผนในลักษณะดังกล่าว ได้แก่ แพท่องเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติไทรโยค และอ่างเก็บน้ำทั้งสองแห่ง คือ เขื่อนศรีนครินทร์ และเขื่อนเขาแหลม โดยแต่ละพื้นที่จะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินการ เพื่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่สวยงามให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุด ส่งเสริม

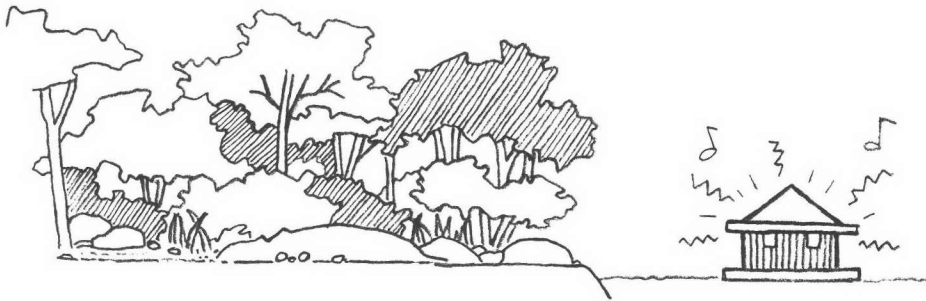
รูปแบบของการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งกำหนดรูปแบบและขอบเขตการพัฒนาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ตามขั้นตอนรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 การกำหนดขอบเขตกิจกรรม

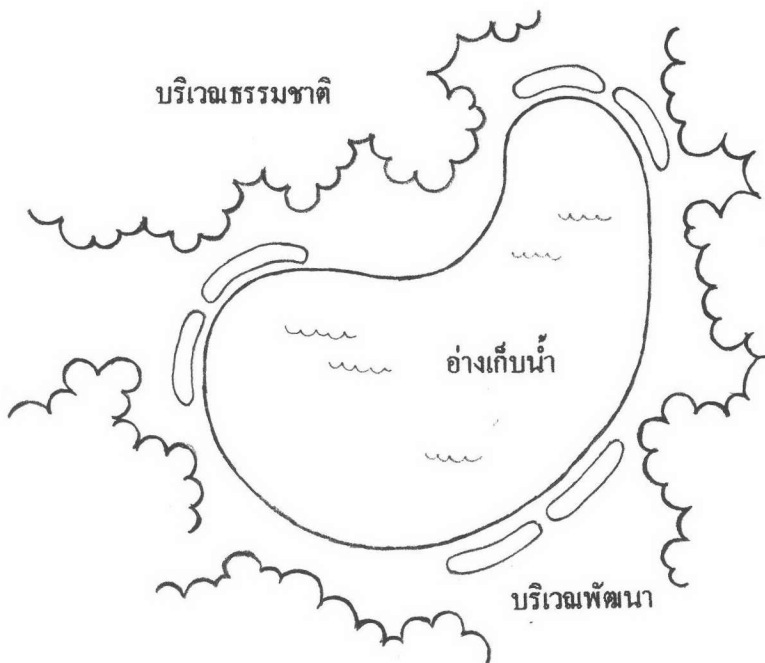
- การกำหนดที่ตั้ง ลักษณะแพท่องเที่ยวในบริเวณเหล่านี้ มีข้อจำกัดที่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ หากพิจารณาในส่วนของประเภทของแพแล้ว แพประจำที่จะต้องอาศัยบริเวณที่มีความสวยงามและเป็นธรรมชาติ ซึ่งจะกระจายตัวอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น แพบริเวณน้ำตกไทรโยคในอุทยานแห่งชาติไทรโยค แพที่น้ำตกห้วยขมิ้นในเขื่อนศรีนครินทร์ หรือจะเป็นแพพัก แพล่องแก่งที่สามประสบและห้วยปีดลี ในเขื่อนเขาแหลม เป็นต้น ส่วนแพลากงจ่าเป็นจะต้องอยู่ในพื้นที่ที่เป็นจุดชมมุมที่เด่นชัดที่สุดของพื้นที่บริเวณนั้น เช่น แพลากงบริเวณท่ามอ้งกระตะและท่ากระดาน ในเขื่อนศรีนครินทร์ และบริเวณบ้านท่าแพ ในเขื่อนเขาแหลม อีกทั้งยังกระจุกกระจายอยู่ตามจุดที่มีการพัฒนาในส่วนของเอกชน เช่น ตามลำน้ำแควน้อยและท่าเรือปากแซง เป็นต้น

การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของแพท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับประเภทของแพ อันได้แก่ แพประจำที่ จะต้องมีการกำหนดระยะห่างระหว่างเรือแพ ไม่ให้ใกล้กันจนเกินไป ซึ่งอาจสูญเสียความเป็นส่วนตัว หรือบรรยากาศของการท่องเที่ยว อาจจะมีการกำหนดที่ตั้งให้อยู่ในส่วนที่หลบเข้าไปในแอ่งหรือลำไถ้ของลำน้ำ โดยกำหนดระยะห่างจากจุดชมวิวของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อความปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดการทำลายทัศนียภาพโดยรวมของแหล่งน้ำ ส่วนแพลากง จะ เป็นลักษณะของการกำหนดขอบเขตของเส้นทางล่องแพ และบริเวณที่จอดหรือชุมนุมแพ เพื่อลดความแออัดในจุดดังกล่าว

- รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว ในส่วนของข้อจำกัดแล้ว หมายความว่า การควบคุมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และการจัดระเบียบการใช้ที่ดินและการกำหนดขอบเขต (Zoning) ในบริเวณแหล่งชุมนุมแพ สำหรับข้อสนับสนุนทางด้านกิจกรรมนั้น กำหนดให้มีมาตรฐานในการบริการที่เหมาะสม อีกทั้งส่งเสริม

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมเกิด
ความขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยรอบ

การกำหนดบริเวณพัฒนา ให้เหมาะสมกับพื้นที่อ่างเก็บน้ำที่เป็นธรรมชาติ
ควรจำกัดพื้นที่ในการพัฒนาประมาณ 30% ของความยาวรอบอ่างเก็บน้ำ
ส่วนที่เหลือให้คงสภาพดั้งเดิมเอาไว้

การท่องเที่ยวที่มีรูปแบบที่สอดคล้องกับกระแสของการอนุรักษ์ และให้มีการปรับปรุงและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับที่จำเป็น

3.2.2 การกำหนดแผนและการปรับปรุง

แพท่องเที่ยวบริเวณนี้ ควรเน้นการพัฒนาในด้านที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อความสมดุลของระบบนิเวศและสภาพธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 พื้นที่ ได้แก่

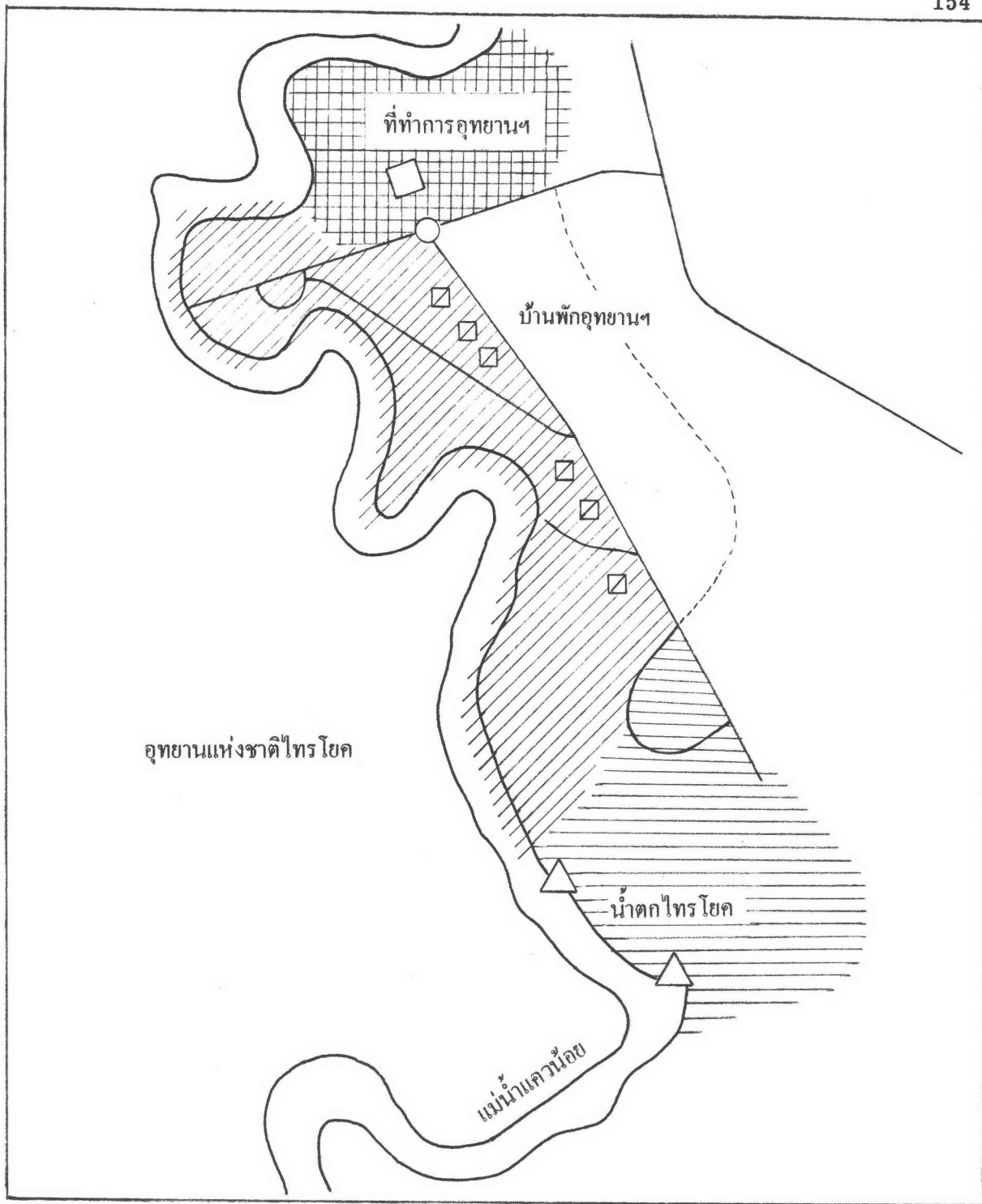
3.2.2.1 แพท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติไทรโยค

ความสำคัญบริเวณน้ำตกไทรโยค ยังคงเป็นจุดเด่นของอุทยานแห่งนี้ ทำให้มีแพพักและสถานที่พักผ่อนอยู่เป็นจำนวนมาก ทางด้านการกำหนดเขตกิจกรรมในบริเวณนี้ สามารถแบ่งออกได้ 4 แห่ง คือ บริเวณรองรับนักท่องเที่ยว บริเวณธรรมชาติ บริเวณที่พักแรม และบริเวณที่เป็นที่ทำการของอุทยาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- บริเวณรองรับนักท่องเที่ยว ตั้งอยู่ใกล้กับน้ำตกไทรโยค ประกอบด้วยที่จอดรถ ห้องน้ำ ร้านค้า และที่นั่งพักผ่อนตามธรรมชาติ จากบริเวณนี้ ซึ่งเป็นที่กระจายนักท่องเที่ยวไปยังจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง

- บริเวณที่พักแรม การจัดที่พักแรมในบริเวณนี้ มีทั้งบนบกและในน้ำ ซึ่งเป็นเรือนแพ ดำเนินการโดยเอกชน ทางอุทยานฯ ได้กำหนดให้ผูกแพได้ โดยเฉพาะบริเวณลำน้ำแควน้อยตอนบนของน้ำตกไทรโยค ที่พักประเภทนี้ ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับที่พักแรมบนบก ซึ่งทางอุทยานเป็นผู้ดำเนินการเอง เนื่องจากอยู่ห่างไกลจากลำน้ำมาก และตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจาย ยากแก่การรักษาความปลอดภัยและขาดความสะดวกในการให้บริการ

- บริเวณที่ทำการอุทยานฯ และบ้านพักเจ้าหน้าที่ ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับสถานที่พักแรม

แสดง การแบ่งพื้นที่และการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติไทรโยค

แผนที่ 5.2

สัญลักษณ์

บริเวณรองรับนักท่องเที่ยว

บริเวณที่พักแรม

บริเวณที่ทำการอุทยานฯ

บริเวณธรรมชาติ

ที่มา : สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

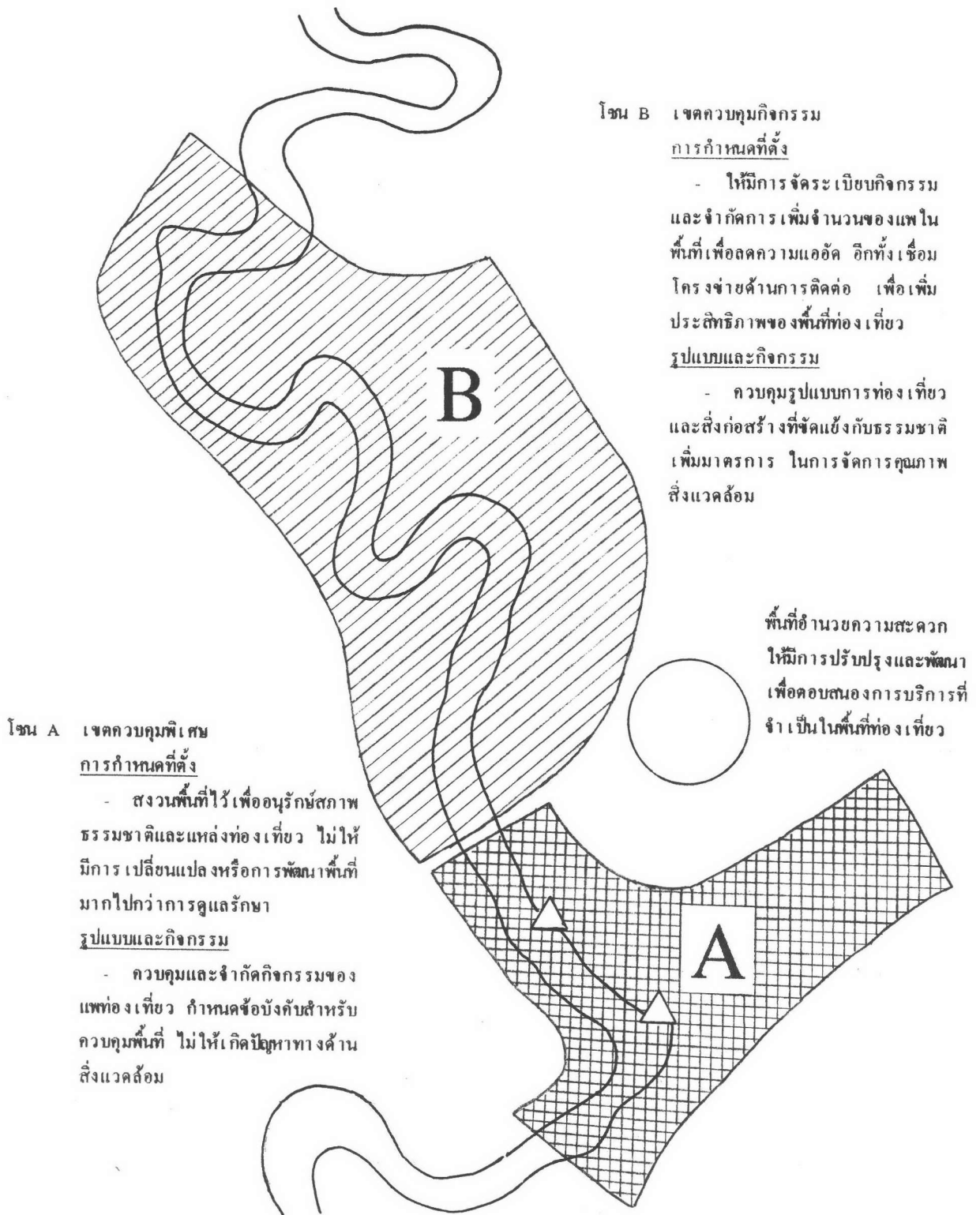
0 50 200

เมตร

- บริเวณธรรมชาติ ได้แก่ พื้นที่ส่วนที่เหลือ มีแหล่งท่องเที่ยวกระจายอยู่กับธรรมชาติ พื้นที่ท่องเที่ยวบริเวณนี้ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังมีการพัฒนาที่จำกัด ขาดความดึงดูดใจ รวมทั้งความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวมีน้อย กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น มีทั้งการเที่ยวชมทั้งบนบกและในลำน้ำ ซึ่งมุ่งเน้นในส่วนของแพท่องเที่ยวเป็นหลัก ดังนั้น แนวความคิดในการดำเนินการ จึงมุ่งเน้นในการกำหนดขอบเขตของกิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยว ให้เป็นสัดส่วนที่ชัดเจน เพื่อความเป็นระเบียบและไม่เกิดการรบกวนซึ่งกันและกัน การกำหนดขอบเขตของกิจกรรมแพท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับรายละเอียดและความเหมาะสมของพื้นที่ ดังนี้ คือ

1) เขตควบคุมพิเศษ (โซน A) เป็นบริเวณที่สำคัญที่สุดของอุทยานแห่งชาติไทรโยค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริเวณฝั่งตรงข้ามและอาณาบริเวณโดยรอบของน้ำตก จากสภาพพื้นที่ จะพบว่า ริมตลิ่งจะมีความลาดชันสูง ไม่เหมาะแก่การจอดเรือหรือแพสำหรับขึ้นลงหรือรับส่งผู้โดยสาร อีกทั้งข้อจำกัดอื่น ๆ อีกหลายประการ ทำให้พื้นที่บริเวณนี้สามารถกำหนดขอบเขตและลักษณะของกิจกรรมได้ง่าย หากแต่สิ่งที่ไม่ควรมองข้ามไป คือ การควบคุมกิจกรรม ระหว่างการล่องแพ เช่น เสียงรบกวน รวมทั้งการกำจัดขยะและการรักษาความสะอาดในสถานที่ท่องเที่ยวและในแหล่งน้ำ อีกทั้งด้านความปลอดภัยจะต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะเป็นบริเวณที่ค่อนข้างอันตรายและเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ ยังเป็นส่วนที่สำคัญต่อการปฏิบัติในพื้นที่อีกด้วยเช่นกัน

2) เขตควบคุมกิจกรรม (โซน B) เป็นเขตที่มีการประกอบกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวในหลาย ๆ ประเภท เช่น แพประจำที่ อันได้แก่ แพอาหาร แพพัก และแพลากูจ เช่น แพล่องชมทิวทัศน์และแพคิสโก้ การควบคุมในพื้นที่นี้ เน้นการจัดระเบียบของกิจกรรม การจำกัดการเพิ่มจำนวนของแพประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะแพคิสโก้ ไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับสภาพพื้นที่และเกิดการรบกวนกันเองในพื้นที่ การจัดการในด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น เรื่องของการบำบัดน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล การกำจัดและการจัดเก็บขยะมูลฝอย รวมไปถึงการปรับปรุงเส้นทาง การเข้าถึง เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายของแหล่งท่องเที่ยว และการติดต่อระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในส่วนต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความสะดวกในการดูแลรักษา

แผนผัง 5.2 การกำหนดเขตกิจกรรมแพ่ท่องเที่ยว บริเวณอุทยานแห่งชาติไทรโยค

อีกทั้งเพิ่มความรู้สึกที่ปลอดภัยที่ดีระหว่างการท่องเที่ยวอีกด้วย สำหรับพื้นที่ริมฝั่ง ซึ่งมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ตามธรรมชาติอยู่แล้ว สามารถดัดแปลงให้มีความสะดวกในการใช้สอยได้มากขึ้น โดยจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก

นอกจากนี้ ยังสามารถกำหนดพื้นที่หรือจุดสำหรับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มของกิจกรรมและไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือเกิดความขัดแย้งกับพื้นที่ส่วนอื่น อาทิเช่น ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หรือเป็นส่วนที่ติดต่อประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว เช่น การติดต่อแพคเกจท่องเที่ยว การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในส่วนนี้ มีแนวโน้มที่จะสามารถทำอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสภาพธรรมชาติได้ เพราะสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นรูปแบบของการพัฒนาในระดับก้าวหน้า ดังเช่น การปรับปรุงสถานที่พักเพื่อความหรูหราสะดวกสบายยิ่งขึ้น หรือแม้แต่การให้บริการในลักษณะการท่องเที่ยวแบบ Active Recreation นั้น มีความเป็นไปได้ที่จะรองรับหรือให้บริการในพื้นที่บริเวณนี้ได้อย่างมาก

3.2.2.2 แพท่องเที่ยวในอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อน

การท่องเที่ยวแพในบริเวณอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนทั้งสองแห่ง ซึ่งได้แก่ เขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนเขาแหลม เป็นการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ และเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว จุดประสงค์ในการท่องเที่ยวในส่วนนี้ คือ การพักผ่อนแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation) ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าว แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ การท่องเที่ยวแบบค้างคืนและการท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับ

- การท่องเที่ยวแบบค้างคืน มีลักษณะของที่พักรวมอยู่หลายประเภท ทั้งในส่วนของราชการ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิต และของอุทยานแห่งชาติ และที่พักค้างคืนแบบเรือนแพ ที่พักริมอ่างเก็บน้ำหรือบนเกาะกลางน้ำ ซึ่งดำเนินการโดยเอกชน

การค้างคืนในรูปแบบของแพริมน้ำ มีทั้งในส่วนของแพประจำที่ ซึ่งเป็นแพพักและแพลากูงซึ่งเป็นการล่องแพ เนื่องจากรูปแบบที่แตกต่างทั้งทางด้าน

สภาพแวดล้อมธรรมชาติ ความตื่นตาตื่นใจกับความกว้างใหญ่ของผืนน้ำ โดยสามารถนำแพล่องชมทิวทัศน์ในบริเวณอ่างเก็บน้ำได้ กิจกรรมอื่น ๆ ในระหว่างการพักผ่อน ได้แก่ การล่องแพชมทัศนียภาพ เล่นแคมป์ไฟ ล่องเรือไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น

ปัจจุบันการกระจายตัวของสถานที่พักผ่อนและตำแหน่งที่ตั้งของกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ของเอกชนที่กระจายอยู่ในอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนทั้งสองแห่ง ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังเช่น ระยะทางการเข้าถึงและสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณนั้น ตารางที่ 5.1

จากสภาพธรรมชาติของอ่างเก็บน้ำ ที่มีความสวยงามของลำห้วยและบริเวณขอบของอ่างเก็บน้ำที่เว้าเป็นแอ่ง หลบเข้ามาจากพื้นที่โล่งของอ่างเก็บน้ำใหญ่ สภาพดังกล่าวได้ถูกคัดเลือกเป็นตำแหน่งที่ตั้งของแพท่องเที่ยวประเภทแพประจำที่ เนื่องจากความสวยงามและความเป็นส่วนตัวของการพักผ่อน นอกจากนี้ยังมีความปลอดภัย เพราะเป็นที่หลบลมและช่วยลดความแรงของกระแสน้ำในบางช่วงของฤดูน้ำหลาก

- การท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับ ในบริเวณอ่างเก็บน้ำ สามารถเดินทางเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวได้หลาย ๆ แห่ง นอกจากนั้นแล้วยังสามารถล่องเรือหรือล่องแพ เพื่อชมทัศนียภาพจากบริเวณสันเขื่อน หรือล่องเรือหรือแพเข้าชมอ่างเก็บน้ำ ซึ่งมีทั้งการให้บริการในส่วนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตและเอกชน

จากศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวของอ่างเก็บน้ำ ทั้งสองแห่ง พบว่า ศักยภาพที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นการท่องเที่ยวแบบพักค้างคืน ในลักษณะธรรมชาติ ดังนั้น รูปแบบและการพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทเช้าไป-เย็นกลับ จึงมีศักยภาพน้อย เนื่องจากระยะทางที่ไกลและมีช่วงเวลาการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างจำกัดและเร่งรีบ อีกทั้งเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวในการเดินทาง ซึ่งจะต้องใช้เวลาท่องเที่ยวยาวนานกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่แวะชมตามเส้นทางที่ผ่าน

ตารางที่ 5.1 แสดงปัจจัยและความสัมพันธ์ของแพท่องเที่ยวในอ่างเก็บน้ำ
เหนือเขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนเขาแหลม

แพท่องเที่ยวเขื่อนศรีนครินทร์	แพท่องเที่ยวเขื่อนเขาแหลม
<p>1) <u>ระยะทางการเข้าถึง</u> การเดินทางเข้าสู่บริเวณอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนศรีนครินทร์มีระยะทางในการเดินทางที่ไกล เพื่อลดระยะทางในการเดินทาง สถานที่พักแรมจึงมารวมตัวกันอยู่ในบริเวณที่เข้าถึงได้สะดวก และไม่ห่างไกลมากนัก ได้แก่ บริเวณท่าเรือท่ากระดานและท่ามอญกระแทะ</p> <p>2) <u>สถานที่ท่องเที่ยว</u> บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์มีสถานที่ท่องเที่ยวกระจายอยู่ทั่วไป ได้แก่ น้ำตกห้วยขมิ้น น้ำตกคลิตี้ ห้วยลำเข่าง ทำให้มีเอกชนไปลงทุนสร้างเรือนแพที่พักอยู่ในบริเวณนี้เป็นจำนวนมาก</p>	<p>1) <u>ระยะทางการเข้าถึง</u> ลักษณะการรวมตัวของสถานที่พักแรม เช่นเดียวกับบริเวณเขื่อนศรีนครินทร์ และกระจายอยู่โดยรอบ อีกทั้งความนิยมของนักท่องเที่ยว ที่ต้องการการท่องเที่ยว ในรูปแบบธรรมชาติอย่างแท้จริง ซึ่งมีระยะทางที่ไกลออกไปจนถึงแหล่งต้นน้ำ</p> <p>2) <u>สถานที่ท่องเที่ยว</u> จุดสนใจของแหล่งท่องเที่ยวบริเวณนี้ มีการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นในเชิงธรรมชาติ มีการกระจายตัวของที่พักแรม เช่นเดียวกับเขื่อนศรีนครินทร์ นอกจากนี้ ยังมีการล่องแพแบบผจญภัยในพื้นที่แหล่งต้นน้ำของเขื่อนเขาแหลมอีกด้วย</p>

ดังนั้น รูปแบบการพัฒนา การท่องเที่ยวในอ่างเก็บน้ำ ทั้งในเขื่อนศรีนครินทร์และเขื่อนเขาแหลม จึงมุ่งเน้นไปในรูปแบบของการพักผ่อน ซึ่งมีความเหมาะสมของระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์ และความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนกันในแต่ละพื้นที่ กล่าวคือ บริเวณที่เป็นจุดที่ไม่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน ซึ่งได้แก่ท่าเรือท่ากระดาน ท่าเรือมองกระตะ ในเขื่อนศรีนครินทร์ ท่าเรือบ้านท่าแพ ในเขื่อนเขาแหลม มีแนวโน้มที่จะมีการพัฒนาในระดับก้าวหน้า เมื่อเปรียบเทียบกับแพท่องเที่ยวในบริเวณอื่น ๆ ซึ่งกระจายไปตามแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของอ่างเก็บน้ำ พื้นที่ส่วนนี้มีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปได้ในเชิงอนุรักษ์ โดยแบ่งระดับของการพัฒนาได้ในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

1) การพัฒนาระดับก้าวหน้า เป็นการพัฒนาเพื่อการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาพักผ่อนและใช้เวลาในการท่องเที่ยวให้นานมากขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่พักผ่อนประเภทนี้ จะต้องอยู่ห่างไกลจากชุมชน มีสิ่งอำนวยความสะดวกและการเข้าถึงที่ดี ซึ่งได้แก่บริเวณท่าเรือท่ากระดาน ท่ามองกระตะ ในเขื่อนศรีนครินทร์ ท่าเรือบ้านท่าแพในเขื่อนเขาแหลม และบริเวณที่ไม่ห่างไกลจากบริเวณต้นเขื่อนที่มีการพัฒนาของทางรถไฟฟ้ายาลิตฯ

2) การพัฒนาเชิงอนุรักษ์ ลักษณะของการท่องเที่ยวที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่บริเวณนี้ ก็คือ การจัดทำสถานที่พักผ่อนในรูปแบบของเรือนแพ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมมากที่สุด และเนื่องจากการดำเนินการโดยเอกชน จำเป็นต้องมีการกำหนดและควบคุมการพัฒนาที่เกิดขึ้น โดยใช้ข้อกำหนดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติ เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจมีต่อสภาพแวดล้อม บรรยากาศของการท่องเที่ยว และยังสามารถเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมได้ในอนาคต

ความแตกต่างและปัจจัยความเหมาะสม ของแต่ละพื้นที่ ย่อมเป็นตัวกำหนดระดับของการพัฒนาได้ ดังเช่น การพัฒนาในเชิงอนุรักษ์ สามารถแบ่งระดับของการพัฒนาออกได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่ กล่าวคือ บริเวณต้นน้ำบริเวณตอนบนของอ่างเก็บน้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนและจัดการที่รัดกุมกว่าพื้นที่บริเวณที่มีการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ในที่อื่น ๆ เป็นต้น

เกณฑ์ข้อกำหนดในการพัฒนาที่พักแรมประเภทเรือนแพ
ทำได้โดย

- การกำหนดที่ตั้ง แพท่องเที่ยวในบริเวณอ่างเก็บน้ำ
มีทั้งแพประจำที่ และแพลากงู การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของแพประเภทแพประจำที่นั้น จะต้องมีการกำหนดระยะห่างระหว่างเรือนแพไม่ให้ใกล้กันจนเกินไป อาจทำให้เกิดความไม่เป็นส่วนตัวหรือเสียบรรยากาศในการท่องเที่ยว และยังเป็นการรวมตัวของมลพิษที่เกิดขึ้นในบริเวณนั้นด้วย

- รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรเสริมให้มีการเชื่อมโยงโครงข่ายทางการท่องเที่ยว ระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว จากศูนย์กลางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้ทั่วถึง พร้อมทั้งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมให้กับนักท่องเที่ยว มีการควบคุมด้านการบริการที่ได้มาตรฐาน ปรับปรุงเส้นทางการล่องเรือล่องแพ และควบคุมกิจกรรมที่ขัดแย้งกับพื้นที่ท่องเที่ยว

4. การกำหนดแผนงานและโครงการ

การกำหนดแผนงานและโครงการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญที่สุดของการวางแผน เป็นขั้นตอนที่จะต้องกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดทำ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้น ซึ่งจะเป็นการพิจารณาในรายละเอียดของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะแหล่ง

สำหรับการท่องเที่ยวประเภทแพ มีขั้นตอนในการกำหนดแผนงาน และโครงการในการพัฒนาต่าง ๆ ตามรายละเอียดในตารางที่ 5.2

1. บริเวณการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ (โซน A และ B)

การกำหนดที่ตั้ง โซน A

- เนื่องจากเข้าถึงได้ยาก ควรมีการพัฒนาที่ทันสมัยแบบธรรมชาติ ในรูปแบบของแพทช์หรือค้ายัก

รูปแบบและกิจกรรม

- ควบคุมความหนาแน่นของแพ รูปแบบ ที่ตั้งและทัศนียภาพโดยรอบ โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

- ส่งเสริมกิจกรรมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยการเข้าถึงทางน้ำ ลักษณะการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ

การกำหนดที่ตั้ง โซน B

- เป็นพื้นที่ที่มีการเข้าถึงที่ดีกว่า มีระยะทางที่ใกล้ศูนย์กลางบริการท่องเที่ยวที่พัฒนาอยู่แล้ว

รูปแบบและกิจกรรม

- จัดให้มีสถานที่พักผ่อนแบบธรรมชาติ โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความจำเป็นตามสมควร

- ควบคุมความหนาแน่นของแพและระยะห่าง

- ปรับปรุงเส้นทางการท่องเที่ยวแพให้มีการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

2. บริเวณการพัฒนาในระดับก้าวหน้า โซน C

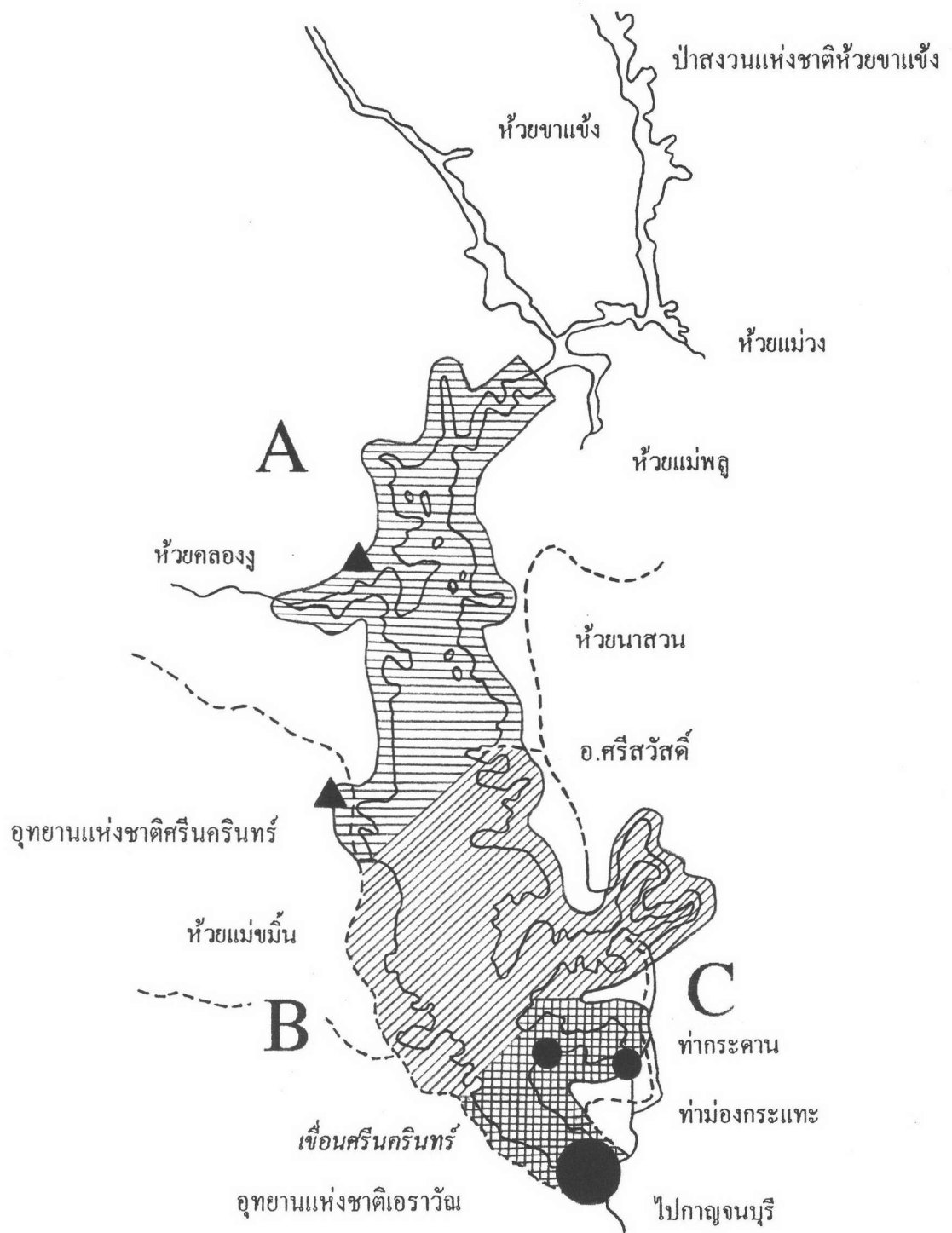
การกำหนดที่ตั้ง

- เนื่องจากอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมและใกล้กับจุดท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ตัวเขื่อนอ่างเก็บน้ำ

รูปแบบและกิจกรรม

- ให้มีการพัฒนาที่ทันสมัยและสิ่งอำนวยความสะดวก

- จัดให้มีกิจกรรมได้ทั้งบนบกและในน้ำ

แผนผัง 5.3 การกำหนดเขตกิจกรรมแพท่องเที่ยว บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์

ตารางที่ 5.2 แสดงขั้นตอนของแผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์ ในการพัฒนาแพท่องเที่ยว

แผนงาน	โครงการ	วัตถุประสงค์	หน่วยงานรับผิดชอบ
การพัฒนาระดับก้าวหน้า			
1. การปรับปรุงด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	1. ศึกษาออกแบบจัดระบบระบบน้ำเสีย และระบบการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวแพบริเวณเทศบาลเมืองฯ	- เพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวแพให้มีความเหมาะสมกับความเป็นจุดศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี
2. การพัฒนาจุดแวะพัก	1. ปรับปรุงพื้นที่ เพื่อให้การบริการบริเวณริมฝั่งแม่น้ำหน้าเทศบาลเมืองฯ 2. จัดให้มีพื้นที่ในการจอดแพแห่งใหม่บริเวณแม่น้ำแควน้อย	- เพื่อจัดระเบียบในการให้บริการของแพท่องเที่ยว - เพื่อลดความแออัดของแพปัญหาด้านทัศนียภาพของพื้นที่ริมแม่น้ำเมืองและบรรเทาปัญหาผลกระทบในแหล่งท่องเที่ยว อันได้แก่ปัญหาเสียงรบกวน	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี ราชพัสดุจังหวัด ททท. กรมเจ้าท่า

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

แผนงาน	โครงการ	วัตถุประสงค์	หน่วยงานรับผิดชอบ
3. การพัฒนาที่พัก กิจกรรมและ การบริการ	1. ปรับปรุงแพท่องเที่ยวให้มี การรองรับนักท่องเที่ยวที่ เข้ามาท่องเที่ยวได้อย่าง เพียงพอ	- เพิ่มประสิทธิภาพด้านการ บริการและก่อให้เกิดการ พัฒนาท่องเที่ยวที่ได้ระดับ มาตรฐานทั้ง ในด้านความ ปลอดภัยและการบริการ	ททท. สมาคมชาวเรือชาวแพ ผู้ประกอบการ
	2. จัดตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์ และศูนย์ส่งเสริมกิจกรรม ในแหล่งท่องเที่ยวแพ	- เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ให้มีการนำไป ปฏิบัติ เพื่อ เป็นแนวทางใน การแก้ไขปัญหา และป้อง กันปัญหาที่จะ เกิดขึ้น	ททท. สมาคมชาวเรือชาวแพ

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

แผนงาน	โครงการ	วัตถุประสงค์	หน่วยงานรับผิดชอบ
การพัฒนา ในเชิงอนุรักษ์			
1. การปรับปรุงด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม	1. ศึกษาออกแบบขั้นตอนระบบระบายน้ำ และการบำบัดน้ำเสีย และระบบการจัดการขยะมูลฝอย ในแหล่งท่องเที่ยวแพบริเวณพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ เช่น ในอุทยานแห่งชาติ อ่างเก็บน้ำ เหนือเขื่อนเขาแหลม และเขื่อนศรีนครินทร์	- เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติของพื้นที่ให้ดำรงอยู่	อุทยานแห่งชาติฯ กฟผ.
2. การพัฒนาจุดแวะพัก	1. ปรับปรุงพื้นที่ หรือจุดที่ให้ การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวแพ	- เพื่อควบคุมกิจกรรมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ให้รวมตัวกันอยู่ในบริเวณที่กำหนด	อุทยานแห่งชาติฯ กฟผ.

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

แผนงาน	โครงการ	วัตถุประสงค์	หน่วยงานรับผิดชอบ
2. ปรับปรุงเส้นทาง ในการติดต่อระหว่างที่พักแรมกับพื้นที่การท่องเที่ยวอื่น	2. ปรับปรุงเส้นทาง ในการติดต่อระหว่างที่พักแรมกับพื้นที่การท่องเที่ยวอื่น	- ช่วยเพิ่มโครงข่ายการติดต่อในกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือและช่วยให้การบริการ สามารถกระจายได้ทั่วถึง ในพื้นที่ท่องเที่ยว	อุทยานแห่งชาติฯ กฟผ.
3. การพัฒนาที่พัก กิจกรรม และการบริการ	1. ปรับปรุงเส้นทางท่องเที่ยวแพ	- เพื่อให้สามารถเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่	ผู้ประกอบการ
2. ปรับปรุงสถานที่พักแรมทั้งในส่วนของราชการ และเอกชน โดยเฉพาะแพในบริเวณอ่างเก็บน้ำ	2. ปรับปรุงสถานที่พักแรมทั้งในส่วนของราชการ และเอกชน โดยเฉพาะแพในบริเวณอ่างเก็บน้ำ	- เพื่อให้มีการพัฒนาในพื้นที่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของพื้นที่ เช่น พื้นที่บริเวณจุดชุมนุมแพที่สำคัญ	อุทยานแห่งชาติฯ กฟผ. ผู้ประกอบการ

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

แผนงาน	โครงการ	วัตถุประสงค์	หน่วยงานรับผิดชอบ
3. จัดตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์ และ ศูนย์ควบคุมกิจกรรมแพทองเที๋ยว		<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้มีการนำไปปฏิบัติ เพื่อ เป็นแนวทางการแก้ไข และป้องกันปัญหา - เพื่อกำหนดรูปแบบการทองเที๋ยวที่เหมาะสม ช่วยลดความขัดแย้ง ของกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ 	อุทยานแห่งชาติฯ กฟผ.
4. ปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างในแหล่งทองเที๋ยว ให้สอดคล้อง กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ		<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อป้องกันความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นกับพื้นที่แพทองเที๋ยว ในด้านสิ่งก่อสร้าง 	